

Yttrande från Oskarshamns kommun

Oskarshamns kommun har tagit del av departementsskrivelsen 2021:27 "Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet".

Oskarshamns kommun anser att det är bra utredningen slår fast att kommunerna har en viktig roll att spela både som den sannolikt viktigaste samverkansparten till Arbetsförmedlingen och också som utförare av olika insatser inom arbetsmarknadspolitiken. Dock saknar promemorian tydliga beskrivningar om kommunernas aktiva roll d.v.s. "Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen" (SOU 2020:41)

Kommunens roll och mandat i det arbetsmarknadspolitiska uppdraget

Kommunerna har ett starkt incitament att främja egenförsörjning och arbeta för att alla som kan och har förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden, också kommer ut på arbetsmarknaden. Kommunerna har ett särskilt ansvar för att aktivt arbeta för att personer som befinner sig i försörjningsstöd, genom aktiva beslut och planering får de insatser som behövs för att ta steg mot en egen försörjning och etablering på arbetsmarknaden.

Förutsättningarna för ett aktivt arbete för och med denna målgrupp riskeras att omöjliggöras, då det saknas tydlighet i rollfördelningar. Vår bedömning är att personer som står långt från arbetsmarknaden inte kommer vara en tillräckligt intressant och lönsam målgrupp för leverantörerna att jobba med utifrån nuvarande upplägg.

Dessa individer kommer först efter stegförflyttningar mot arbete bli en målgrupp för leverantörerna. De arbetslösa i denna målgrupp kommer utan kommunernas insatser riskera en långvarig permanentad arbetslöshet och beroende av försörjningsstöd från kommunerna.

Kommunerna behöver få ett formellt ansvar och formella mandat att planera för individernas väg till egen försörjning och det är kommunens ansvar enligt Socialtjänstlagen.

Kommunens breda verksamhet innebär också att vi kan tillhandahålla både sammansatta lösningar och anpassade insatser. Detta måste dock erkännas, formaliseras och finansieras samt att det behöver finnas tydliga samverkansstrukturer, både på strategisk nivå och operativ nivå lokalt.

Kommunerna med kännedom om näringslivets efterfrågan och individers behov

Oskarshamns kommun menar att det är kommunerna som bäst kan identifiera de lokala och regionala behoven hos arbetsgivarna utifrån långvarigt upparbetade näringslivskontakter samt att man därtill har kunskaper kring vissa medborgares behov av arbetsmarknadsinsatser.

Kommunerna har också ansvar för den kommunala vuxenutbildningen som är en viktig arbetsmarknads- och kompetenshöjande insats. Det är således så att det är kommunerna som har de bästa incitamenten för att lyckas med arbetsmarknadspolitiken, varför samverkan med kommunerna måste förtydligas i uppdrag, möjligheten till att vara en likvärdig "fristående aktör och kompletterande aktör" samt själva ersättningar för utförda kommunala arbetsmarknadsinsatser.

Digitalisering

Arbetsförmedlingens digitalisering har lett till att anhöriga, bekanta eller yngre familjemedlemmar behöver utföra ärendehantering i Arbetsförmedlingens system, för att många av de arbetssökande inte klarar det på egen hand (gäller särskilt målgruppen nyanlända). Det är också så att kommunerna har fått ta ett stort ansvar i stöttandet kring systemförklaringar, rapporteringar, ansökningar mm, för att de arbetssökande ska kunna leva upp till Arbetsförmedlingens krav och i slutänden inte tappa sin ersättning till försörjning.

Nyanlända arbetssökande

Arbetsförmedlingen har ansvar för att nyanlända invandrare erbjuds insatser för snabb etablering in på arbetsmarknaden. De nyanlända som kommer idag är språksvaga och andelen analfabeter ökar, vilket kräver betydligt mer insatser och tid samt än viktigare att insatserna är samordnade. Efter avslutad etableringstid av tidigare års mottagna, ser vi språksvaga som är i fortsatt behov av tolk, vilket ger avsevärt sämre förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. Slutsatsen av detta blir ett fortsatt långvarigt behov av försörjningsstöd och utanförskap. Ett förtydligande inom detta område är angeläget, där vi ser att kommunerna redan idag tar ett stort nationellt arbetsmarknadspolitiskt ansvar.

DUA - delegationen för unga och nyanlända till arbete har ett tidsbegränsat uppdrag och vi är oroade över vad som ska hända med de lokala överenskommelser som är framtagna inom ramen för DUA, om delegationen avvecklas. Ett långsiktigt stöd bör finnas till delegationen under den tid som reformeringen pågår och tills reformeringen satt sig.

Lokal närvaro

Arbetsförmedlingen erbjuder i dag inte likvärdig tillgång till service och insatser i hela landet. Den lokala närvaron kan skifta mycket från kommun till kommun. Det är idag inte rättssäkert och enhetligt och de lokala behoven samt arbetsmarknadsförutsättningarna kan skilja sig mycket. Krav/förtydliganden om god lokal närvaro av Arbetsförmedlingen och leverantörerna ser vi som en förutsättning. Vi är oroliga över en utveckling till mer centraliserad/digitaliserad verksamhet kring Arbetsförmedlingen.

Lokal närvaro och likvärdig tillgång till service blir då mycket viktigt. Vi ser fram emot att det tydliggörs och på vilket sätt det kommer att säkerställas.

Förmedlingsinsatser

Beskrivningen av förmedlingsinsatsen är otydlig. Det behöver tydligt framgå kring vad som ska ingå i insatsen och vem som kan utföra den. Det finns en rad frågeställningar som departementsskrivelsen inte ger svar på såsom målgrupp, beslutsvägar och om kommunerna kan vara leverantör av förmedlingsinsatser.

Sekretess inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Enligt förslagen ska personliga uppgifter inom arbetspolitisk verksamhet antas vara offentliga till skillnad från hur det är idag, där utgångsläget är sekretess. Vi anser att förslaget om sekretessbrytande bestämmelse innebär en betydande försämring av skyddet för den enskildes integritet. Många av de uppgifter som hanteras i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten är av känslig natur, och att sådan information ska kunna delges privata aktörer utan den enskildes medgivande känns mycket tveksamt.

Avslutningsvis anser Oskarshamns kommun att reformeringen och de lagförslag som föreligger i departementsskrivelsen ska harmoniseras med de lagförslag som rör kommunernas roll i den statliga arbetsmarknadspolitiken. Det är kommunerna som alltid kommer vara långsiktiga och hållbara för sitt näringsliv och sina medborgare, det gäller både skattekraftsincitamenten som till medborgares möjligheter till meningsfullhet, sysselsättning och egenförsörjning. Så har det alltid varit och vi ser därför fram emot att kommunernas roll i den nationella arbetsmarknadspolitiken lyfts fram, förtydligas, ges likvärdiga förutsättningar som övriga fristående aktörer samt att på ett rimligt sätt ersätts utifrån ansvar och insatser.

Vi vill också tacka för att vi har bjudits in att vara remissinstans inom detta mycket viktiga politikområde.

§ 233

Dnr KS 2021/000818-2

Remissvar- Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitik verksamhet (DS 2021:27)

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Tillväxt- och näringslivskontorets förslag till yttrande godkänns och överlämnas till Arbetsmarknadsdepartementet som Oskarshamns kommuns svar på remiss DS 2021:27.

Ärendet

Regeringen har genom arbetsmarknadsdepartementet bjudit in Oskarshamns kommun att lämna synpunkter på förslagen i promemoria, Ds 2021:27. Promemorian innehåller ett antal författningsförslag samt en ny inriktning av den framtida arbetsmarknadspolitiska verksamheten, bland annat en ny arbetsmarknadspolitisk insats - förmedlingsinsats.

Vidare väntas införandet av förmedlingsinsatser påverka både kommunens arbetsmarknadsverksamhet och myndighetsutövning inom ramen för socialtjänsten – ekonomiskt bistånd.

I Ds 2021:27 anges att Arbetsförmedlingen fortsatt ska ha myndighetsansvaret för arbetsmarknadspolitiken, men att matchande och rustande insatser i huvudsak ska utföras av fristående aktörer.

Förslag till yttrande från tillväxt- och näringslivskontoret

Oskarshamns kommun har tagit del av departementsskrivelsen 2021:27 "Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet".

Oskarshamns kommun anser att det är bra utredningen slår fast att kommunerna har en viktig roll att spela både som den sannolikt viktigaste samverkansparten till Arbetsförmedlingen och också som utförare av olika insatser inom arbetsmarknadspolitiken. Dock saknar promemorian tydliga beskrivningar om kommunernas aktiva roll d.v.s. "Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen" (SOU 2020:41)

Kommunens roll och mandat i det arbetsmarknadspolitiska uppdraget

Kommunerna har ett starkt incitament att främja egenförsörjning och arbeta för att alla som kan och har förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden, också kommer ut på arbetsmarknaden. Kommunerna har ett särskilt ansvar för att aktivt arbeta för att personer som befinner sig i försörjningsstöd, genom aktiva beslut och planering får de insatser som behövs för att ta steg mot en egen försörjning och etablering på arbetsmarknaden.

Förutsättningarna för ett aktivt arbete för och med denna målgrupp riskeras att omöjliggöras, då det saknas tydlighet i rollfördelningar. Vår bedömning är att personer som står långt från arbetsmarknaden inte kommer vara en tillräckligt intressant och lönsam målgrupp för leverantörerna att jobba med utifrån nuvarande upplägg. Dessa individer kommer först efter stegförflyttningar mot arbete bli en målgrupp för leverantörerna. De arbetslösa i denna målgrupp kommer utan kommunernas insatser riskera en långvarig permanentad arbetslöshet och beroende av försörjningsstöd från kommunerna. Kommunerna behöver få ett formellt ansvar och formella mandat att planera för individernas väg till egen försörjning och det är kommunens ansvar enligt Socialtjänstlagen.

§ 233 fortsättning

Kommunens breda verksamhet innebär också att vi kan tillhandahålla både sammansatta lösningar och anpassade insatser. Detta måste dock erkännas, formaliseras och finansieras samt att det behöver finnas tydliga samverkansstrukturer, både på strategisk nivå och operativ nivå lokalt.

Kommunerna med kännedom om näringslivets efterfrågan och individers behov

Oskarshamns kommun menar att det är kommunerna som bäst kan identifiera de lokala och regionala behoven hos arbetsgivarna utifrån långvarigt upparbetade näringslivskontakter samt att man därtill har kunskaper kring vissa medborgares behov av arbetsmarknadsinsatser. Kommunerna har också ansvar för den kommunala vuxenutbildningen som är en viktig arbetsmarknads- och kompetenshöjande insats. Det är således så att det är kommunerna som har de bästa incitamenten för att lyckas med arbetsmarknadspolitiken, varför samverkan med kommunerna måste förtydligas i uppdrag, möjligheten till att vara en likvärdig "fristående aktör och kompletterande aktör" samt själva ersättningar för utförda kommunala arbetsmarknadsinsatser.

Digitalisering

Arbetsförmedlingens digitalisering har lett till att anhöriga, bekanta eller yngre familjemedlemmar behöver utföra ärendehantering i Arbetsförmedlingens system, för att många av de arbetssökande inte klarar det på egen hand (gäller särskilt målgruppen nyanlända). Det är också så att kommunerna har fått ta ett stort ansvar i stöttandet kring systemförklaringar, rapporteringar, ansökningar mm, för att de arbetssökande ska kunna leva upp till Arbetsförmedlingens krav och i slutänden inte tappa sin ersättning till försörjning.

Nyanlända arbetssökande

Arbetsförmedlingen har ansvar för att nyanlända invandrare erbjuds insatser för snabb etablering in på arbetsmarknaden. De nyanlända som kommer idag är språksvaga och andelen analfabeter ökar, vilket kräver betydligt mer insatser och tid samt än viktigare att insatserna är samordnade. Efter avslutad etableringstid av tidigare års mottagna, ser vi språksvaga som är i fortsatt behov av tolk, vilket ger avsevärt sämre förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. Slutsatsen av detta blir ett fortsatt långvarigt behov av försörjningsstöd och utanförskap. Ett förtydligande inom detta område är angeläget, där vi ser att kommunerna redan idag tar ett stort nationellt arbetsmarknadspolitiskt ansvar.

DUA - delegationen för unga och nyanlända till arbete har ett tidsbegränsat uppdrag och vi är oroad över vad som ska hända med de lokala överenskommelser som är framtagna inom ramen för DUA, om delegationen avvecklas. Ett långsiktigt stöd bör finnas till delegationen under den tid som reformeringen pågår och tills reformeringen satt sig.

Lokal närvaro

Arbetsförmedlingen erbjuder i dag inte likvärdig tillgång till service och insatser i hela landet. Den lokala närvaron kan skifta mycket från kommun till kommun. Det är idag inte rättssäkert och enhetligt och de lokala behoven samt arbetsmarknadsförutsättningarna kan skilja sig mycket. Krav/förtydliganden om god lokal närvaro av Arbetsförmedlingen och leverantörerna ser vi som en förutsättning. Vi är oroliga över en utveckling till mer centraliserad/digitaliserad verksamhet kring Arbetsförmedlingen.

Lokal närvaro och likvärdig tillgång till service blir då mycket viktigt. Vi ser fram emot att det tydliggörs och på vilket sätt det kommer att säkerställas.

§ 233 fortsättning

Förmedlingsinsatser

Beskrivningen av förmedlingsinsatsen är otydlig. Det behöver tydligt framgå kring vad som ska ingå i insatsen och vem som kan utföra den. Det finns en rad frågeställningar som departementsskrivelsen inte ger svar på såsom målgrupp, beslutsvägar och om kommunerna kan vara leverantör av förmedlingsinsatser.

Sekretess inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Enligt förslagen ska personliga uppgifter inom arbetspolitisk verksamhet antas vara offentliga till skillnad från hur det är idag, där utgångsläget är sekretess. Vi anser att förslaget om sekretessbrytande bestämmelse innebär en betydande försämring av skyddet för den enskildes integritet. Många av de uppgifter som hanteras i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten är av känslig natur, och att sådan information ska kunna delges privata aktörer utan den enskildes medgivande känns mycket tveksamt.

Avslutningsvis anser Oskarshamns kommun att reformeringen och de lagförslag som föreligger i departementsskrivelsen ska harmoniseras med de lagförslag som rör kommunernas roll i den statliga arbetsmarknadspolitiken. Det är kommunerna som alltid kommer vara långsiktiga och hållbara för sitt näringsliv och sina medborgare, det gäller både skattekraftsincitamenten som till medborgares möjligheter till meningsfullhet, sysselsättning och egenförsörjning. Så har det alltid varit och vi ser därför fram emot att kommunernas roll i den nationella arbetsmarknadspolitiken lyfts fram, förtydligas, ges likvärdiga förutsättningar som övriga fristående aktörer samt att på ett rimligt sätt ersätts utifrån ansvar och insatser.

Oskarshamns kommun vill också tacka för att ha bjudits in att vara remissinstans inom detta mycket viktiga politikområde.

Konsekvenser för barn och unga

Förslaget bedöms inte få några direkta konsekvenser för barn och unga.

Ärendets behandling

I ett tjänsteutlåtande, 2021-11-03, från tillväxt- och näringslivskontoret föreslås att Tillväxt- och näringslivskontorets förslag till yttrande godkänns och överlämnas till Arbetsmarknadsdepartementet som Oskarshamns kommuns svar på remiss DS 2021:27.

Dagens sammanträde

Ordföranden ställer proposition på förslaget från tillväxt- och näringslivskontoret och finner att arbetsutskottet beslutar bifalla detta.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, Tillväxt- och näringslivskontoret, 2021-11-03

Bilaga: Remiss -Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (DS 2021:27)